

אחרי מות (262)

תטאנתיקם", הלא אין המקרא יוצא מידי פשוטו, והיאך ניתן לפרש דהאי "מפל" לא קאי על כל העבירות. וביאור הענין נראה, שאין ספק, שיום הכיפורים, מהניא גם בכל החטאים. שהרי אף באלו שאין יום הכיפורים מכפר לגמרי, אכתי מהניא יום הכיפורים, לדין "תולין". היינו שאף בעוון חילול השם, שנאמר עליה: מיתה מכפרת, אעפ"כ מהניא תשובה ויוה"כ ל"תולין".

ספר "ברכת מרדכי" מאת הרב ברוך מרדכי אורחי שליט"א

חביב אדם שנברא בצלם

והייתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על פני ישראל מפל תטאנתם אחת בשנה ויעש פאשר צוה ה' את משה (טז.לד) אמר רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל, בואו וראו, מהי יחסה של תורת ישראל אל כל אדם ואדם. הנה הכהן הגדול בערב יום הכיפורים יורד וטובל, ער כל הלילה, מטהר עצמו ומתקדש לקראת העבודה. זקנים יושבים עמו ועוסקים בתורה. פרחי כהונה מכים לפניו באצבע צרדה, וכל בית ישראל ממתין לרגע הנשגב בו יכנס לקודש הקדשים. והיה אם בבוקרו של יום הכיפורים, הכהן הגדול, עובר באחת הסימטאות ומזדמן לפניו מת מצוה, מיד עליו לטפל בו ולהיטמא לו, למרות ששוב לא יוכל לעשות את עבודת היום, אשר כה התכוון. מיהו מת מצוה? איש אינו ידוע, אולי שיכור שהתגולל? בבבי השופכין ונפח כאן את נשמתו, אולי פושע שברח מבית הסוהר ומת מפחד בריחתו, אולי אדם חסר דעת, בן בלי שם. כל זה אינו משנה דבר. העיקר שהוא יהודי, וכבר חייב הכהן להיטמא לו!

ספר "להתענג כחענוגים"

...תיה או עוף... וישפך את דמו וכסהו בפפר (יז. יג)

החיד"א ב"נחל קדומים" וב"חומת אנך" מביא מחז"ל הטעם למצות כיסוי הדם שנוהג בחיות ועופות ולא בבהמות: אמרו בבראשית רבה דכשהרג קין להבל הניחו על פני השדה, ובאו חיות ועופות וחפרו וקברו, ולפיכך זכו למצות כיסוי. ובמדרש תנחומא אמרו דשני עופות באו ואחד הרג חברו וחפר וקברו. ומשם למד קין וחפר וקבר את הבל ועל זה זכו העופות לכיסוי. ועוד אמרו חז"ל והובא בספר "פענת רזא": דחיה שמרה בתולי רבקה שנשרו, ובעבור זה זכו החיות לכיסוי. הרוקח (סי' שי"ט) כתב וז"ל: למה מכסין דם חיה ועוף ולא דם בהמה, מצאתי בהגדה בשעה שהלך אליעזר וכו' שמא כשנפלה נשרו, והלכו שניהם ומצאו שם חיות מכסין דמיהן ולא שלה עכ"ל. ספר "להתענג באהבתך"

דבר אל אהרן אחיך (טז. ב)

בספרים הקשו, מדוע כאן הדגיש הכתוב "אהרן אחיך", ובשאר מקומות לא אמר זאת? ונראה לומר בדרך אפשר, כי בפרשת עקב כתוב: "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההוא" (דברים ט.כ). ופרש"י, כי מחמת חטא העגל נגזר על אהרן שימותו בניו, אך כיון שמשה רבנו התפלל עליו, תפילה עושה מחצה, ונשארו אלעזר ואיתמר, ואיתא בגמרא (מכות כג.): כיון שלקה הרי הוא כאחיו. שאף החוטא, אחר שנענש נחשב 'אחיו'. ולפי זה יש לבאר הכתובים: "אחרי מות שני בני אהרן", לאחר שמתו שני בניו ונתכפר לו מעוון העגל, "ויאמר ה' אל-משה דבר אל אהרן אחיך", כי כיון שנענש נתכפר לו, והרי הוא "אחיו". ומעתה אמר לו: "בזאת יבא אהרן אל-הקדש וכו'", "בזאת", מחמת שמתו בניו והתכפר לו, יכול לבוא אל הקודש, ולשמש בכהונה גדולה לכפר על בני ישראל.

ונתן את הקטרת על האש לפני ה' (טז. יג)

שלא יתקן מבחוץ ויכניס, להוציא מלבם של צדוקים שאומרים יתקן מבחוץ ויכניס (יומא נג). מנהיג יהודי אמיתי מבעיר תחילה בלבו הוא את אש עבודת הבורא, ורק אז הוא מכניס את ההתלהבות גם בליבם של אחרים, שהוא אומר לזולת דברים היוציאם מן הלב וממילא הם נכנסים ללב. ואילו מנהיג שהוא מטיף לאחרים מבחוץ ורק לאחר מכן 'להכניס' את דבריו לעצמו, לא זו דרכם של חכמים. ספר "מעינה של תורה"

בעשור לחדש תענו את נפשתיכם... האזרח והגר (טז. כט)

מדוע מכל המועדים רק בתענית יום כיפור הוסיפה התורה במיוחד, שגם הגר מצווה בה? ויש לומר, דהשמיענו בזה הפסוק, שאפילו גר שנתגייר ממש סמוך לשקיעה של כניסת יום כיפור, ולא הספיק עוד לעשות שום חטא, מכל מקום צריך להתענות וצריך כפרה.

ספר "שבענו מטובך" מאת הגר"ח קניבסקי זצ"ל

פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל תטאנתים לפני ה' תטהרו (טז. ל)

הנה ביומא (פו.) מצינו, דאיכא חילוקי כפרות, דהעובר על איסור עשה ועשה תשובה, מתכפר לו מיד, והעובר על איסור לא תעשה ועשה תשובה, תשובה תולה ויוה"כ מכפר, והעובר על כרת ומיתות ב"ד, תשובה ויוה"כ תולים ויסורים ממרקים, והמחלל ה', תשובה ויוה"כ ומיתה מכפרת. וצ"ע מפשטות לשון קרא הבא "פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל תטאנתים"

זְמָה הוּא (יח. יז)

ומאי "זְמָה"... זו מה היא (נדרים נא)

רב דסלר זצ"ל ביאר: כי כניסת האדם אל החטא היא מחמת תכונת הסקרנות הטבועה בו. וזהו שכוננו העריות בלשון "זְמָה", "זו מה", והיינו ששורש חטאן הוא מכח יצר הסקרנות הטבוע באדם. וזהו שאמרה תורה בעריות "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". והוסיף הרב דסלר כי באמת יצר הסקרנות הטבוע באדם נועד כדי לגלות נפלאות התורה, אלא שהאדם שינה מתכליתו ובמקום להשתמש בו לטובה, השתמש לרעה. ויש להעיר, שלפיכך נקראת התורה 'מזימה' (משלי ב. יא) "מזימה תשמור עליך", היינו, שתכלית טבע הסקרנות שבאדם היא לתורה.

עוד יש להוסיף בזה מה שכתב רבינו צדוק הכהן, שהתורה היא כנגד גילוי עריות. וזה מה שאמרו חז"ל (ע"ז יז): "מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה" אמרו ליה רבנן לרבא: מאי 'מזימה'? אלימא תורה, דכתיב בה "זְמָה", ומתרגמינן "עצת חטאין", וכתיב "הפליא עצה הגדיל תושיה" (ישעיהו כח. כט), אי הכי "זְמָה" מבעי ליה! הכי קאמר: מדבר זימה תשמור עליך תורה תנצרכה.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

המצוות נתנו כדי להתעלות

אֶת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֵי תִשְׁמְרוּ לְלַקֵּת בָּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (יח. ד)

למה התכוונה התורה באמרה "לְלַקֵּת בָּהֶם" הלא זהו דבר המובן מאליו שהמצוות ניתנו לנו כדי שנחיה על פיהם? ומסביר ה"כתב סופר", שלשון התורה מדויקת היטב. כי כוונתה לומר שצריכים לעשות את המצוות מתוך רגש ולהט של קדושה, ולא כמצות אנשים מלומדה, עלינו להתעלות על ידי קיומן, ולא סתם לעשות ולהמשיך בחיי חולין. ולכן מכוונת המילים "לְלַקֵּת בָּהֶם", כי אדם שאינו מתקדם, אלא נמצא כל העת פחות או יותר באותה דרגה של עבודת ה', הרי הוא כעומד, אבל רצון ה' הוא שהמצוות ישמשו עבורנו כאמצעי להתקדמות בעבודת ה' ולעליה בדרגה.

ספר "ומתוך האור"

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתָּם הָאָדָם וְנִי בָהֶם אֲנִי ה' (יח. ה)

רומז על כל מה שיעשה האדם, יעשה בזריזות נפלא: "וְנִי בָהֶם", כלומר בחיות נמרץ, על דרך שפירש רש"י (ברכות נא). על הענין עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, ואחד מהם: "חיי ופירש"י ז"ל: אי נמי בלע"ז 'פריש"ק', להביאו מן החבית לשמו, והכוונה בכאן, כלומר שיעשה בבריאות ובחיות ובזריזות כל מעשה אשר ציווהו השם יתברך.

ספר "עלים לתרופה" בשם השל"ה הקדוש

הלכה: ספירת העומר

לפני הברכה צריך לדעת את מניין הספירה, ולא לסמוך על כך שאחר ברכתו ימתין לשמוע המניין מחבירו, ולכן אם אינו יודע את המניין לא יברך עד שישמע המניין מחבירו, ובדיעבד יצא. כדי לדעת את יום הספירה נקוט כלל זה בידך: מספר שבו שבועות שלמים יחול תמיד באותו לילה של השבוע שבו חל באותה שנה הלילה הראשון של פסח, ליל הסדר. גם אם בשעת הברכה סבר בטעות שהוא יום פלוני, אם ספירתו היתה נכונה יצא ידי חובה. בעת הברכה והספירה אסור לעשות שום מלאכה ואפילו קלה, ואפילו להרהר אסור ולא לקיים מצוה אחרת.

ספר "ספירת העומר"

פתגם: החיים קשים מדי מכדי לעבור אותם לבד

ספר "שמחלה"

חקירה: עבודת שבכפנים בקדשים: מצוה לעבוד בפנים,

או שאסור לעבוד בחוץ (מפענח צפונות ו-יז)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: טיהור הקודש

משכילי ווילנא הקימו להם בית הכנסת מיוחד וקראוהו בשם טהרת הקודש. הגיב על כך המגיד מישרים מתא: אכן, נאה ויאה להם שם זה, שכן הם טיהרו את בית הכנסת שלהם מכל קודש.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף ל)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליהה, רישרד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr